ΙΟΥΝΙΟΣ 2022 | ΤΕΥΧΟΣ 04

περιφερειακό παρατηρητήριο
κοινωνικής ένταξης
περιφέρειας κρήτης

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

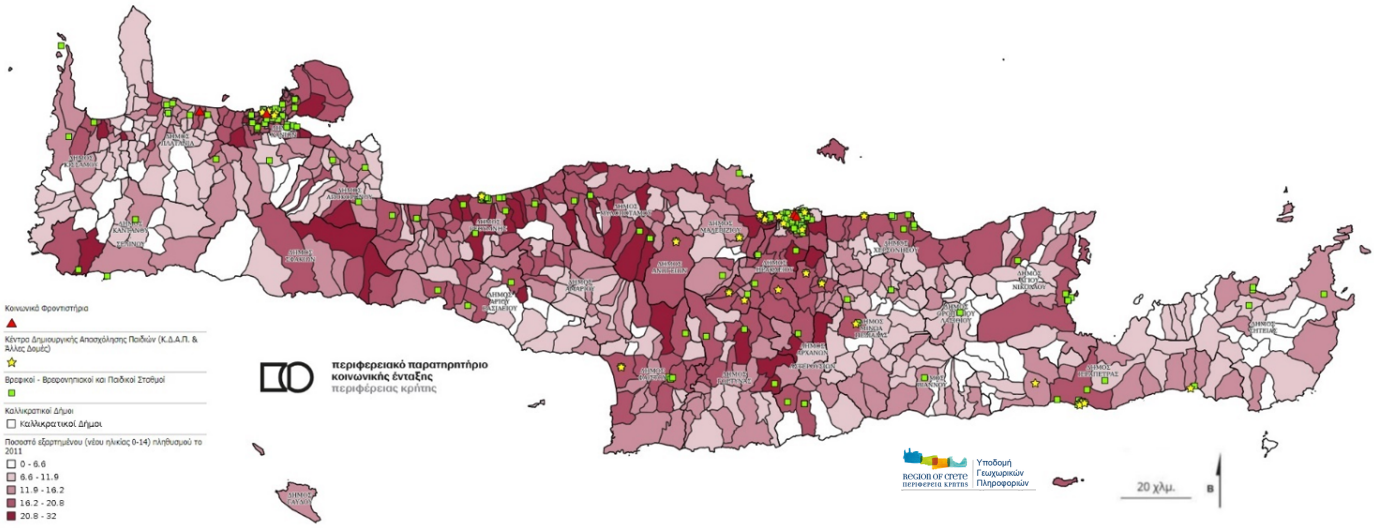

ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Δράσεις τελευταίου τριμήνου

Χαρτογράφηση & Διάγνωση Αναγκών: Οικογένεια-Παιδί

Χαρτογράφηση & Διάγνωση Αναγκών: 3η & 4η Ηλικία

Χαρτογράφηση & Διάγνωση Αναγκών: Άνεργοι

Συνεργασίες & Προγράμματα Κοινωνικής Ένταξης

Τα επόμενα βήματα

Οι δράσεις του Παρατηρητηρίου το τελευταίο τρίμηνο

Κατά το τελευταίο τρίμηνο το Παρατηρητήριο ανέπτυξε δράσεις και συνεργασίες αναφορικά με την κοινωνική ένταξη και ένταξη στην εργασία ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, στο πλαίσιο της εθνικής και περιφερειακής στρατηγικής για την κοινωνική ένταξη (ΕΣΚΕ, ΠΕΣΚΕ) και του Εθνικού Μηχανισμού Συντονισμού Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (Ν. 4445/2016).

Επίσης, παρουσίασε τα αποτελέσματα των ερευνών του στο Περιφερειακό Συμβούλιο, για τις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών, τη διάγνωση τοπικών αναγκών, τους θύλακες τοπικής αποστέρησης, στην Κρήτη, τη δυναμική των κοινωνικών υπηρεσιών και ειδικά εργαλεία για τον σχεδιασμό πολιτικών για την κοινωνική ανάπτυξη στην Περιφέρεια Κρήτης (Σχετικό δημοσίευμα στο πρωτοσέλιδο της Εφημερίδας ΠΑΤΡΙΣ, 28/05/2022).

Χαρτογράφηση & Διάγνωση Αναγκών: Οικογένεια - Παιδί

Ο χάρτης παρουσιάζει το ποσοστό του πληθυσμού κάτω των 16 ετών σε σχέση με της δομές υποστήριξης παιδιών – οικογένειας, όπως Βρεφικοί και Παιδικοί Σταθμοί, Κοινωνικά Φροντιστήρια και Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης (ΚΔΑΠ). Αναφορικά με την κατανομή του παιδικού και νεανικού πληθυσμού, οι ΠΕ Ρεθύμνου και Ηρακλείου συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά (λίγο παραπάνω από 17%) ενώ η μικρότερη συγκέντρωση εμφανίζεται στην ΠΕ Λασιθίου (14,82%).

Σε επίπεδο Δήμων, τα μεγαλύτερα ποσοστά παρατηρούνται στους Δήμους Σφακίων, Μυλοποτάμου και Χερσονήσου ενώ τα μικρότερα παρατηρούνται στους Δήμους Οροπεδίου και Αμαρίου. Εστιάζοντας στις δομές υποστήριξης, η πολυπληθέστερη δομή είναι αυτή των Βρεφικών και Παιδικών σταθμών με παρουσία σχεδόν σε όλους τους Δήμους της Κρήτης. Παρόλο που στο Δήμο Σφακίων εντοπίζεται το μεγαλύτερο ποσοστό πληθυσμού κάτω των 16 ετών δεν λειτουργεί καμία μονάδα υποστήριξης των Παιδιών και της Οικογένειας. Παρόμοια απουσία κάθε είδους δομής εμφανίζεται και στο Δήμο Αμαρίου.

Τα ΚΔΑΠ αν και νέα σχετικά δομή έχει αγκαλιαστεί από τους κατοίκους των περιοχών που ήδη λειτουργούν και για τον λόγο αυτό εμφανίζεται μια συνεχόμενη αύξηση της ζήτησης για συμμετοχή στα προγράμματά τους. Παράλληλα, αξίζει να αναφερθεί ότι βρίσκονται σε φάση εξάπλωσης και λειτουργίας σε περισσότερες περιοχές. Τέλος, τα Κοινωνικά Φροντιστήρια λειτουργούν σε λίγες περιοχές της Κρήτης όπως το Ηράκλειο, το Ρέθυμνο, τα Χανιά και το Δήμο Πλατανιά και παρουσιάζουν αυξανόμενη ζήτηση.

Η περαιτέρω ανάπτυξη των ανωτέρω υπηρεσιών θα συμβάλει αποφασιστικά στην ανακούφιση των ευάλωτων νοικοκυριών από σημαντικά έξοδα φροντίδας των παιδιών. Προωθεί επίσης την ένταξη των ατόμων στην αγορά εργασίας καθώς τα απελευθερώνει από τα καθήκοντα της παιδικής φροντίδας. Ειδικά στην περίπτωση των ΚΔΑΠ παρέχονται ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης (όπως εικαστικά, μουσική κλπ) οι οποίες προσφέρονται μόνο από ιδιωτικούς φορείς και σε κόστος απαγορευτικό για ένα μεγάλο μέρος των νοικοκυριών της Κρήτης.

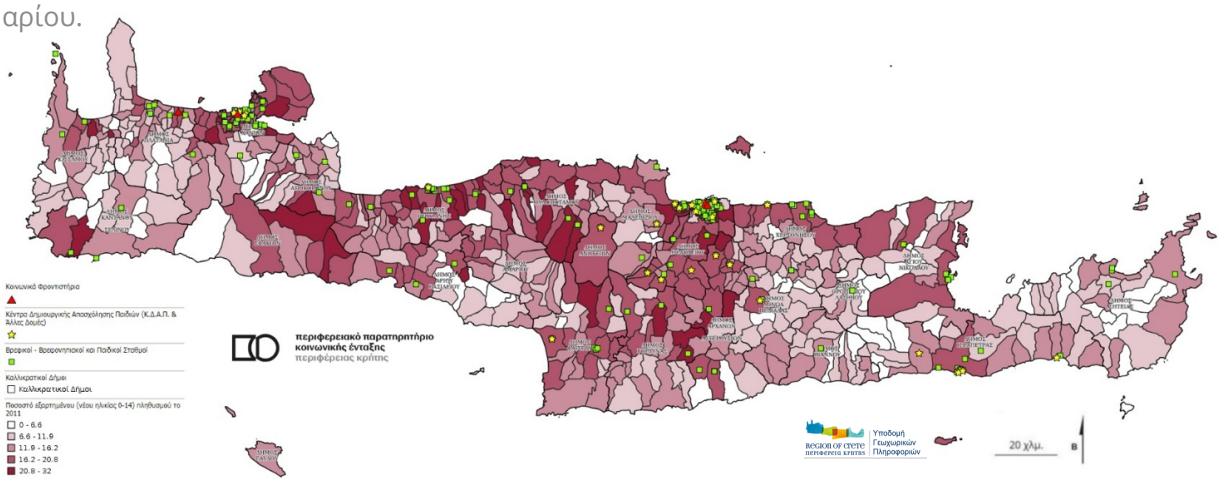

Χαρτογράφηση & Διάγνωση Αναγκών: 3η & 4η Ηλικία

Ο χάρτης παρουσιάζει τις υποστηρικτικές υπηρεσίες για άτομα 3ης & 4ης ηλικίας (Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι, ΚΑΠΗ (Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων), Κ.Η.Φ.Η. (Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων)) σε σχέση με το ποσοστό εξαρτώμενου πληθυσμού ηλικίας 65 ετών και άνω.

Η γενική εικόνα δείχνει ότι το πρόβλημα συγκέντρωσης μεγάλου αριθμού ατόμων 65+ αφορά κυρίως την περιφέρεια και σε πολύ μικρότερο βαθμό το περιβάλλον των μεγάλων πόλεων.

Το υψηλότερο ποσοστό εξαρτημένου πληθυσμού άνω των 65 ετών εμφανίζονται στην ΠΕ Λασιθίου (22,19%) ενώ το μικρότερο εντοπίζεται στην ΠΕ Ρεθύμνου (16,59%). Σε επίπεδο Δήμων εντονότερο πρόβλημα γήρανσης φαίνεται να αντιμετωπίζουν οι Δήμοι Οροπεδίου (43,57%), Βιάννου και Αμαρίου (32% και 29% αντίστοιχα ενώ το μικρότερο οι Δήμοι Ρεθύμνου και Ηρακλείου (περίπου12 – 13%).

Σε σχέση με τις παρεχόμενες υπηρεσίες, μεγαλύτερη παρουσία τόσο σε αριθμό δομών όσο και σε γεωγραφική κάλυψη παρέχει το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι καθώς έχει παρουσία σε όλους τους Δήμους της Κρήτης με εξαίρεση αυτόν της Γαύδου. Αξίζει να αναφερθεί ότι κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 το πρόγραμμα παρουσίασε αυξημένη ζήτηση.

Τα ΚΑΠΗ αποτελούν την δεύτερη πολυπληθέστερη δομή καθώς λειτουργούν 32 μονάδες σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης και εντοπίζεται κυρίως στις αστικές περιοχές, για να υποστηρίξει την ενεργό γήρανση.

Τα ΚΗΦΗ αριθμούν 16 δομές και συνεισφέρουν στο Δίκτυο Ανοικτής Φροντίδας. Η συγκεκριμένη δομή έχει έντονο αναπτυξιακό αποτύπωμα στις τοπικές κοινωνίες καθώς απελευθερώνει άτομα του νοικοκυριού από τη φροντίδα ατόμων 3ης ή 4ης ηλικίας, αφήνοντας χρόνο για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

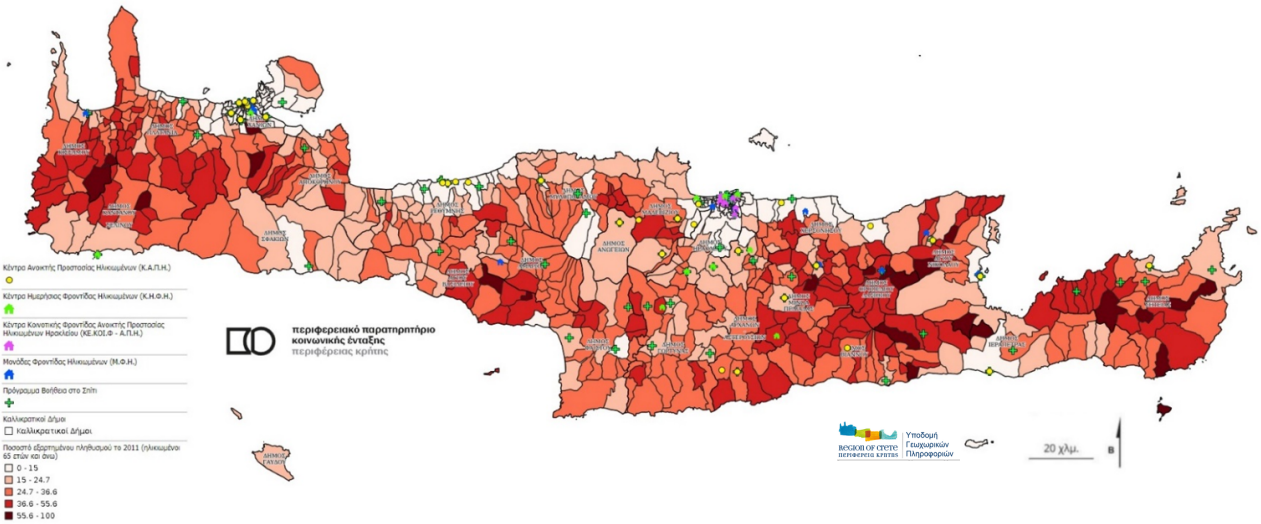

Χαρτογράφηση & Διάγνωση Αναγκών: Άνεργοι

Μελετώντας την μεταβολή του ποσοστού των ανέργων σε συνδυασμό με τις δομές υποστήριξης των ανέργων στου Δήμους της Κρήτης προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα:

Κατά την τριετία 2018-2020 η ανεργία έπληξε εντονότερα την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και ιδιαίτερα το Κεντρικό και Νότιο τμήμα της το οποίο περιλαμβάνει κυρίως τους Δήμους Φαιστού, Γόρτυνας και Βιάννου.

Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει στον μητροπολιτικό Δήμο Ηρακλείου καθώς και εκεί εμφανίζεται μεγάλη αύξηση του ποσοστού των ανέργων. Η αύξηση αυτή παρατηρείται τόσο σε περιοχές του αστικού ιστού όσο και σε περιαστικές περιοχές.

Στην Περιφερειακή Ενότητα Χανίων μεγαλύτερη αύξηση της ανεργίας εντοπίζεται σε περιοχές του Δήμου Καντάνου - Σελίνου καθώς επίσης και σε ένα μεγάλο μέρος του Μητροπολιτικού Δήμου Χανίων.

Στην ΠΕ Λασιθίου η μεγαλύτερη μεταβολή ανεργίας εντοπίζεται σε ένα μεγάλο μέρος του Δήμου Σητείας και στην συνέχεια στους Δήμους Ιεράπετρας και Οροπεδίου. Στην ΠΕ Λασιθίου η μεγαλύτερη μεταβολή ανεργίας εντοπίζεται σε ένα μεγάλο μέρος του Δήμου Σητείας και στην συνέχεια στους Δήμους Ιεράπετρας και Οροπεδίου.

Τέλος, στην ΠΕ Ρεθύμνου η μεταβολή της ανεργίας σημειώνει μικρότερη ένταση σε σχέση με τις άλλες ΠΕ, με το πρόβλημα να εντοπίζεται εξίσου σε περιοχές των Δήμων Ρεθύμνου, Αγίου Βασιλείου, Αμαρίου και Μυλοποτάμου.

Εξετάζοντας την θέση των δομών του ΟΑΕΔ κοινή διαπίστωση είναι ότι καλύπτουν τις ανάγκες των κατοίκων των μεγάλων πόλεων της Κρήτης αναγκάζοντας ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της περιφέρειας το οποίο πλήττεται από την ανεργία να μετακινηθεί αρκετά χιλιόμετρα. Η γεωγραφία στην περίπτωση αυτή αναδεικνύει τη σπουδαιότητα που μπορεί να διαδραματίσουν στη μείωση της ανεργίας, η τοπική αγορά εργασίας και η δικτύωση των ανέργων με τους τοπικούς φορείς ανάπτυξης, με τη συμβολή των Κέντρων Κοινότητας.

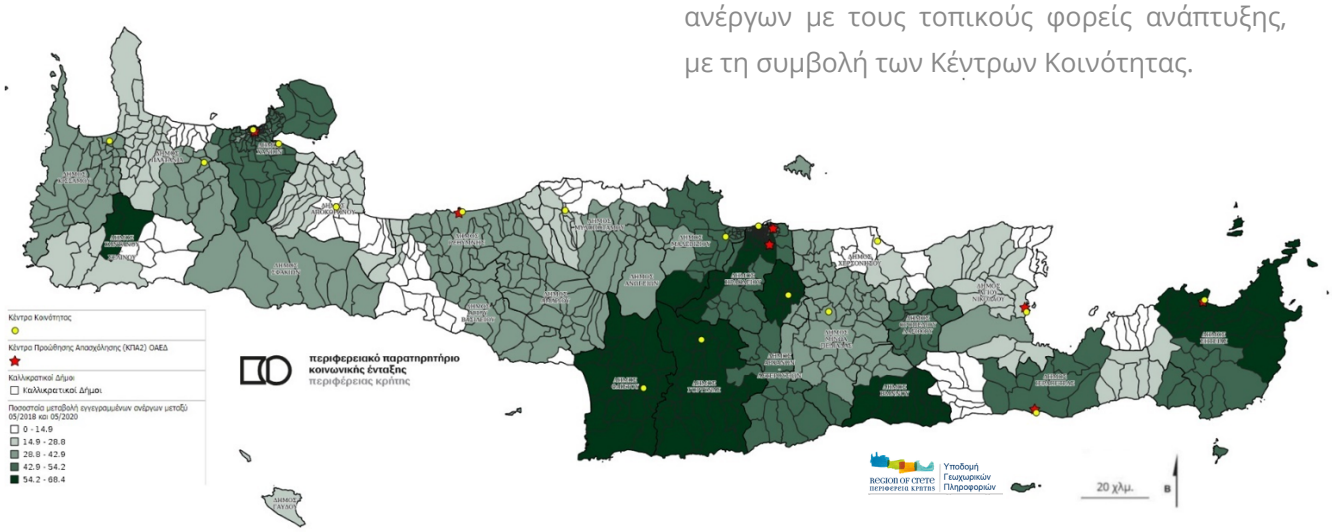

Συνεργασίες & Προγράμματα Κοινωνικής Ένταξης

Κοινωνική & Αλληλέγγυα Οικονομία (Κ.ΑΛ.Ο.)

Το Παρατηρητήριο συμμετείχε στο διήμερο εκδηλώσεων με τίτλο *«Κοινών Επιχειρείν. Η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα στην Πράξη»*, το οποίο πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 28 και την Κυριακή 29 Μαΐου 2022, στο πολιτιστικό κέντρο του Δήμου Ηρακλείου με τη συμμετοχή κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων από την Κρήτη και την υπόλοιπη Ελλάδα.

Την εκδήλωση διοργάνωσε η Περιφέρεια Κρήτης, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων, με φορέα υλοποίησης την Περιφερειακή Αναπτυξιακή Εταιρεία Κρήτης (Π.ΑΝ.ΕΤΑΙ.Κ.) ΑΕ.

https://socialobservatory.crete.gov.gr/index.php?lang=gr&com=news&id=33

Include-EU

Financed by the DG Home of the European Commission

Ξεκίνησε η πολιτική εφαρμογή του ευρωπαϊκού έργου Includ EU στην Περιφέρεια Κρήτης για την πολιτισμική διαμεσολάβηση και την ενίσχυση της προσβασιμότητας στο σύστημα υγείας μεταναστών από τρίτες χώρες στην Κρήτη. Η πιλοτική δράση πραγματοποιείται σε συνεργασία με τον ΔΟΜ Ελλάδας και την 7η ΥΠΕ. Εφαρμόζεται στα Νοσοκομεία ΠΑΓΝΗ και Βενιζέλειο, στο Ηράκλειο Κρήτης με την υποστήριξη της Αναπτυξιακής Εκπαιδευτικής Πλοηγός. Η δράση έχει διάρκεια έως τον Αύγουστο 2022.

Συντονιστής εταίρος του έργου, είναι ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης Ιταλίας.
https://includeu.eu/

Προώθηση της Ισότητας των Φύλων

Το Παρατηρητήριο συμμετείχε στη συνδιοργάνωση της ημερίδας *«Καινοτόμος Επιχειρηματικότητα Γυναικών και Βέλτιστες Πρακτικές»* σε συνεργασία με την Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων, το Γραφείο Ισότητας της Περιφέρειας Κρήτης, το Πανεπιστήμιο Κρήτης (Εργαστήριο Μελετών για το Κοινωνικό Φύλο του Τμήματος Κοινωνιολογίας), και το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (ΕΛΜΕΠΑ) (Εργαστήριο Μελέτης Συμπεριφορών Υγείας & Οδικής Ασφάλειας του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας), με τη συμμετοχή φορέων, γυναικείων συλλόγων, συνεταιρισμών και εθελοντικών ομάδων.

Τα επόμενα βήματα

Το προσεχές διάστημα προγραμματίζεται η έκδοση νέων τευχών Κειμένων Πολιτικής σε ζητήματα φτώχειας και της υλικής αποστέρησης με έμφαση σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες όπως: τα παιδιά, τα μονομελή νοικοκυριά και οι ηλικιωμένοι.

Η μελέτη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που παρουσιάζουν αυτές οι ομάδες είναι πολύ σημαντική καθώς μπορεί να οδηγήσει σε στοχευμένες παρεμβάσεις και πολιτικές σχετικά με την κοινωνική τους ένταξη.

Παράλληλα, ολοκληρώνεται η Χαρτογράφηση των Κοινωνικών Υπηρεσιών και Προγραμμάτων της Κρήτης και την αποτύπωση τους τόσο στο Γεωπληροφοριακό Σύστημα (GIS Crete) όσο και στην Λίστα Κοινωνικών Υπηρεσιών Κρήτης, όπου είναι ήδη διαθέσιμες, μέσω της Διαδικτυακής Πύλης του Παρατηρητηρίου, περίπου 2.200 εγγραφές.

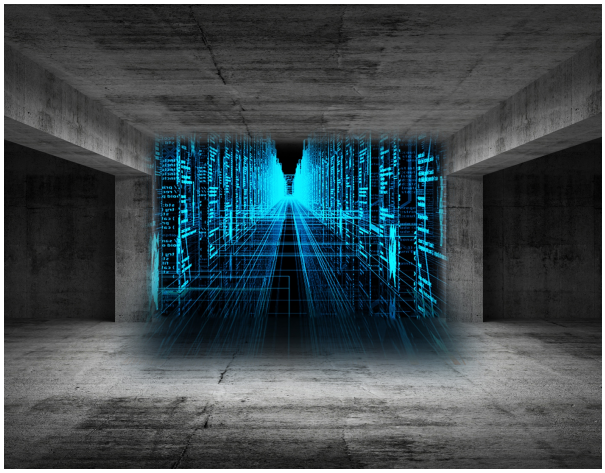

Τέλος, προγραμματίζονται 2 ημερίδες-εργαστήρια διαβούλευσης με στελέχη υπηρεσιών και φορέων κοινωνικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα των ερευνών του Παρατηρητηρίου για τις συνθήκες διαβίωσης στην Κρήτη.

Οι έρευνες υποστηρίζονται και ήδη διενεργούνται στο πεδίο, από το Εργαστήριο Κοινωνικής Ανάλυσης και Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Έρευνας του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Στόχος είναι να καταγραφούν τα προβλήματα και οι ανάγκες των τοπικών κοινωνιών με έμφαση στις πλέον αποστερημένες περιοχές, ώστε να αναδειχθούν σημεία παρέμβασης από πολιτικές για την κοινωνική ένταξη, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Αβέρωφ 1, 71201, Ηράκλειο
t: +30 2813 412 442, -443
e: socialobservatory@crete.gov.gr
w: socialobservatory.crete.gov.gr

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
REGION OF CRETE

ΕΣΠΑ 2014-2020
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΚΡΗΤΗ 2014 - 2020
Ευρωπαϊκή Ένωση
ESF 60 YEARS
Investing in people
European Social Fund